

СТАНОВИЩЕ
ПО ОБЩ ПРОЕКТ НА ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА
ГРАЖДАНСКИЯ ПРОЦЕСУАЛЕН КОДЕКС със сигнатури на НАРОДНО
СЪБРАНИЕ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ №753-03-17/19.07.2017г.

С общ законопроект на приетите на първо гласуване на 07.07.2017г. четири законопроекта за ИД на ГПК, както следва:

- ЗИД на ГПК със сигнатура №754-01-4 внесен от Корнелия Петрова Нинова и група народни представители на 10.05.2017г.,
- ЗИД на ГПК със сигнатура №754-01-5 внесен от Пламен Трифонов Христов, Албена Владимирова Найденова и Полина Цветославова Цанкова-Христова на 12.05.2017г.,
- ЗИД на ГПК със сигнатура №754-01-12 внесен от Данаил Димитров Кирилов и група народни представители на 30.05.2017г. и
- ЗИД на ГПК със сигнатура №754-01-34 внесен от Христиан Радев Митев и група народни представители на 04.07.2017г.

са предвидени следните изменения и допълнения, които обобщено засягат:

- режима за призоваване на ответника
- местната компетентност на съдебния изпълнител,
- процедурните правила в изпълнителното производство - правила за определяне на началната оферта в търговете, правила за евентуални обжалвания на длъжника, електронни търгове, правила за участие на кредитора в търга

Очаква се някои от предложените изменения да окажат положително въздействие върху изпълнителното производство, докато други с право се очаква да окажат отрицателно въздействие, да ограничат значително правата на кредиторите и ефективността на процедурите, което ще доведе до намаляне степента на събираемост.

Трябва да се има предвид, че всички изменения и допълнения на процесуалните правила влизат в сила незабавно във всички висящи процедури, с изключение на това, че всички вече започнали търгове се провеждат в съответствие с действащите правила. От друга страна, всички изменения и допълнения в разпоредбите ще имат своя ефект след обнародването им и ще бъде въпрос на съдебно тълкуване по отношение на тяхното прилагане.

I. Въвежда се изменение и допълнение в режима за призоваване на ответника, респективно длъжника в изпълнителното производство.

Предложените изменения и допълнения в чл. 47 от ГПК, неоправдано биха забавили съответното съдебно или изпълнително производство. Това твърдение е особено валидно в случаите, когато от първото посещение на адреса е ясно, че връчването не може да бъде лично, предвид обстоятелството, че търсеното лице не се намира на адреса, както и липсата на друго лице, съгласно да получи съобщението. Не без значение е и фактът, че многократните посещения ще доведат до удължаване на процеса по връчване на съобщения, което ще предостави на длъжника легална възможност да се укрива и чрез недобросъвестни действия да бави, образуваното срещу него производство (съдебно или изпълнително).

В допълнение, считаме, че адекватната промяната следва да бъде в защита, както на правата на длъжниците, така и в правата на кредиторите, започвайки с търсене на законодателни и контролни механизми за спазване на задълженията по Закона за гражданската регистрация, които да позволят да бъдат спестени значително време и средства за всички страни, участващи в процеса и които да гарантират своевременна информираност на длъжниците, за да потърсят същите адекватна защита на правата си, каквато е и целта на изготвените промени.

II. Въвежда се изменение и допълнение при определянето на местната компетентност на съдебния изпълнител – чл. 427 от ГПК:

Едни от текстовете, които значително ще затруднят изпълнителното производство е въвеждането на изменение на чл. 427, ал. 1 ГПК по отношение на местната компетентност на съдебните изпълнители и отпадането на възможността изпълнителното производство да бъде образувано по постоянния адрес или седалището на третото задължено лице, когато изпълнението е насочено върху вземания на длъжника от него.

Възможността за свободно придвижване на гражданите от едно населено място в друго, търсенето на професионална/стопанска реализация в дадено населено място без реална промяна на адресната си регистрация, в допълнение с липсата на възможност за образуване на изпълнително производство по постоянния адрес или седалището на третото задължено лице, особено в хипотезата на задължение в малък размер, ще се отрази негативно, както на кредиторите, така и на длъжниците, тъй като кредиторът ще бъде лишен от възможност, бързо и ефективно, с най-адекватния подход, да събере вземането си. Резултатът от приемането на подобна промяна ще бъде единствено и само в увеличаване на задължението на длъжника от натрупаните законни лихви и превръщането на голямата част от дълга в несъбираем такъв.

В допълнение, доколкото длъжниците по делата се уведомяват за всички действия, които са предприети срещу тях, те могат да влияят на изпълнителното производство със същата ефективност, независимо при кой съдебен изпълнител е

образувано изпълнителното дело. Освен това, не всички принудителни действия с оглед логиката на закона, освен случаите, които са и изрично уредени, е необходимо да бъдат извършвани в конкретен район и това по никакъв начин не води до неефективност в системата на съдебното изпълнение.

С предложените изменения на чл. 427, ал. 1 се създава и възможност за злоупотреба с процесуални права от страна на длъжника, изразяващи се в промени на адресната си регистрация, целящи единствено възпрепятстване действията на кредитора да стартира изпълнително производство. Всичко това би създавало значително бавен, неефективен и оскъпен изпълнителен процес, което не е нито целта на изпълнителното производство, нито е в интерес на длъжниците.

В допълнение към гореизложеното, следва да се вземе предвид, че липсата на достатъчно съдебни изпълнителни (частни или държавни) в дадени съдебни райони и натовареността на съществуващите такива води след себе си като последица неоснователното забавяне и/или възпрепятстване на изпълнението, което отново рефлектира негативно, както върху длъжниците, така и върху кредиторите.

В тази връзка, следва да бъде положително оценена изричната регламентация в предложения текст на чл. 427, ал. 5 на възможността за прехвърляне на изпълнителното дело на друг съдебен изпълнител в същия район на действие, доколкото в интерес и на двете страни в производството е своевременното извършване на всички действия от съдебния изпълнител, а както споменахме и по-горе, неоснователното забавяне и/или възпрепятстване на изпълнението по различни причини, нерядко и изключителната натовареност на съдебните изпълнители, е достатъчно основание за преместване на делото. В същото време, считаме, че следва да отпадне изречение последно в чл. 427, ал. 5 - „Разноските, свързани с препращането на делото, остават в тежест на вискателя“ или текстът да бъде променен в посока, че в хипотезата на прехвърляне на изпълнителното дело на друг съдебен изпълнител в същия район на действие, вискателят не следва да дължи такси.

III. Въвежда се изменение и допълнение в правилата за обжалване на действията на съдебния изпълнител.

Предложените изменения разширяват вида на обжалваните стъпки и мерки, предприети от съдебния изпълнител, което ще забави изпълнителното производство, тъй като разглеждането на жалба от съда обикновено отнема от 2 до 6 месеца.

С §31. на проектозакона се правят промени в разпоредбата на чл.435 ГПК, с които се допуска длъжникът да обжалва „цената на веща, определена от съдебния изпълнител при извършване на описа“, също така да обжалва отказа за приключване, прекратяване или спиране на принудителното изпълнение, както и определянето на трето лице за пазач, както и действията на съдебния изпълнител

при подготовката на публичната продан. С тези промени ще се създаде ненужно бавене на принудителното производство, доколкото неговата цел е бързина и ефективност при удовлетворяване на вземането на кредитора. С това се нарушават правата на кредитора, доколкото той е лишен от възможността за един бърз и ефективен принудителен процес. С предложените промени ще се забави ненужно и неефективно принудителното изпълнение. Актуалната уредба дава нужната защита на длъжника - съгласно чл. 485, във връзка с чл. 468 от ГПК стойността на имота може да се определя по експертна оценка, изготвена от вещо лице, а не по еднолично решение на съдебния изпълнител. Втората продан е винаги на стойност 80 на сто от началната цена по първата продан, а след нея следва определяне на нова начална цена. В този смисъл е гарантирана продажба на възможно най-висока цена. Друга гаранция за защита правата на страните при определяне на оценката на недвижим имот е и разпоредбата на чл. 485, ал. 2 от ГПК, където се определя, че началната цена при първата продан не може да бъде по-ниска от данъчната оценка на имота, когато такава е определена.

Разширяване обема на възможностите на длъжника за обжалване на отказа за приключване, прекратяване и спиране на принудителното изпълнение създава още възможности чрез формално обжалване от страна на длъжниците да се забави ходът на изпълнителния процес.

Разширяването на възможностите за обжалване на действията на съдебния изпълнител от трети лица, при предвиденото автоматично спиране на изпълнителното производство, създават и възможности за формално подаване на жалби от мними трети лица, съответно потенциално до злоупотреби, само за да бъде спряно производството. Неоправдано се дава възможност за обжалване на почти всеки ход на съдебния изпълнител.

IV. Въвежда се изменение и допълнение в института на несеквестрируемия доход, с които се ограничават възможностите на кредиторите за бързина и ефективност при удовлетворяване на вземанията си.

С предложените промени в чл. 446 се увеличава размера на несеквестрируемия доход, което е в ущърб на кредиторите.

Законопроектът предвижда и изцяло нова разпоредба относно несеквестрируемия доход на длъжника, получен по банкова сметка.

С новия чл. 446а по същество се предвижда, че всички месечни доходи (заплати и пенсионни доходи) до размера на законноустановения минимум на месечното възнаграждение не подлежат на изземване, включително такива суми, получени в банковата сметка на длъжника в рамките на един месец преди налагането на запора. С новата разпоредба се ограничава силно възможността на кредитора да се удовлетвори и събере паричното си вземане.

V. Въвежда се възможност на длъжника да поиска спиране на изпълнението, като депозира по-малък размер на дължимата сума по изпълнителния лист.

С предложените промени в разпоредбата на чл.454, ал.1 ще бъде разрешено преустановяването на изпълнението по молбата на длъжника, ако длъжникът депозира 20%, вместо досегашните 30% от вземанията по изпълнителния лист, което по същество също поставя кредитора в неравноправно положение.

VI. Въвежда се изменение и допълнение в режима при определяне цената на движима вещ, с които също се ограничават възможностите на кредиторите за бързина и ефективност при удовлетворяване на вземанията си.

С новосъздадените ал.3-6 в чл.468 се позволява оспорване цената на веща, което води да забавяне на процедурата за осъществяване на продажба на запорирани движими вещи. Промените също са в ущърб на кредитора, респективно вискателя. Новият параграф (4) предвижда, че всяка страна има право да се противопостави на оценката на актива при определянето му от съдебния изпълнител и да поиска нова оценка чрез експертен доклад. В тези случаи съдебният изпълнител е длъжен да определи нова оценка, ако страната е депозирала наредените разходи в посочения краен срок и назначи друг експерт или няколко експерти. Едва тогава новите оценки не подлежат на обжалване. Тези правила за определяне на нова оценка не се прилагат по отношение на бързоразвалящи се стоки - всички движими вещи, които са нетрайни и чието съхранение изисква значителни разходи или специални условия, се продават не по-късно от една седмица след извършване на инвентаризацията. Всички нови изменения значително ще увеличат срока за продажба на движими вещи, тъй като осигуряват по-високи продажни цени (начална оферта) и възможност да поискат нова оценка и да обжалват първата оценка.

Друга промяна утежняваща бързината на продажбата на движимата вещ е промяна в началната оферта за наддаване на открит търг или за публична продажба от 75% на 85%., което безспорно ще повлияе на възможността за бърза продажба.

С промените в правилото на чл.481 се засяга възможността на вискателя да реализира продажба на движима вещ, поради факта, че ако съдебният изпълнител декларира, че продажбата не е станала, вещта се освобождава и се предава на длъжника. Така се възпрепятства вискателят да постигне удовлетворяване на вземането си, като се въвежда ограничение за провеждане на нов търг, след като веща е предадена на длъжника.

VII. Въвежда се изменение и допълнение в режима на отговорността на третото задължено лице при изпълнение на наложен заповор от страна на съдебния изпълнител.

Срока в чл.508 срока се увеличава от „тридневен“ на „седмичен“, което води до забавяне на ефекта на изпълнение на запорното съобщение.

VIII. Въвежда се ограничение относно налаганите от страна на съдебния изпълнител обезпечителни мерки.

Не е възможно имуществото на длъжника да се оцени в хода на образуване и налагане на обезпечителни мерки от страна на съдебния изпълнител, доколкото това би могло да се направи само и единствено при опис и оценка, при които да се прецени пазарната стойност на имуществото. По този начин няма как, без извършен опис и оценка на имущество, да се направи съпоставка на неговата стойност с размера на задължението. В допълнение, до пълното удовлетворяване на вземанията на кредитора пазарната стойност на имуществото на длъжника може да се намали, съответно окончателната цена, при която е осребрено имуществото може да се различава значително от пазарната стойност и няма как да се гарантира, че с изпълнението само върху точно определено имущество кредиторът ще може да се удовлетвори.

С уважение,

Райна Миткова-Тодорова
Председател
Асоциация на колекторските агенции в България